

Leo Trotskij

Teserna om jordbrukets uppgifter

11 april 1927

Teserna om jordbrukets uppgifter är i huvudsak en utspädd variant – med ett års fördröjning – av dem motsvarande ändringsförslag som på plenarsammanträdet i april förra året lades fram undertecknade av kamraterna Kamenev och Trotskij. Det faktum att teserna är en anpassning till de ändringsförslag som på sin tid tillbakavisades, är naturligtvis bra; att de under tiden späts ut – det är dåligt; och än värre är att de nu läggs fram med ett års försening.

A. *Frågan om priserna.* I Trotskijs ändringsförslag hette det: [...]

[...] i karakteriseringen av industrins ledande roll i förhållande till jordbruket, jordbrukets stora intresse av ett snabbare industriellt utvecklingstempo, och den grova ohållbarheten i den svanspolitik, som i ett snabbare industriellt utvecklingstempo ser en fara för *smytjkan*.

B. *I frågan om tempot* avslogs på plenarsammanträdet i april förra året ett ändringsförslag, där det hette att tempot i vår utveckling befinner sig under världsekonomin relativa kontroll. I agitationen gjordes grova och meningslösa försök att jämställa detta med Dawessystemets förutsägelser. Erfarenheterna har dock helt och fullt bekräftat den tanke som kom till uttryck i dessa ord. Den tanken är, för det första, att vi vad gäller prispolitiken allt mer måste inrätta oss efter världsekonomin, för det andra, att vi därför allt mer måste inrätta oss efter den avancerade kapitalistiska tekniken och att vi i synnerhet måste göra det avseende avskrivningar av föråldrad teknik och beträffande kapitalinvesteringar. Världsmarknadens s.k. relativa kontroll sker direkt via kanalerna för export och import. Så här står det på sid 27 i januarinumret av *Planovoje Choziajstvo*:

”För att metodologiskt kunna konstruera kontrollsiffrorna för löpande år tvingades vi i utgångsläget studera våra planer för export och import, orientera oss efter dem för att kunna sammanställa planerna för en rad industribranscher, och följaktligen också för att sammanställa hela industriplanen och att ex.vis anpassa anläggandet av nya industriföretag till dessa planer osv, osv”.

Sålunda finns inget självförsörjande och ”tillfredsställande” tempo. Det finns bara ett tempo som är internationellt villkorat. I denna viktiga fråga är vårt ändringsförslag från april ifjol otvivelaktigt korrekt.

C. *Planledningen.* Vad gäller planledningen utgick vårt ändringsförslag från att planeringen under övergången från återuppbyggnadsperioden till den s.k. rekonstruktiva perioden, inte längre kan vara ettårig, utan måste få en cyklisk karaktär – fem, åtta eller tio år. Detta kommer sig direkt av villkoren för att självständigt anlägga och driva nya företag. Därom sade ändringsförslaget bl.a. följande:

”Ettårsplanen måste betraktas som en beståndsdel i en femårig perspektivplan. Ettårsplanen måste alltså i motsvarande delar fullgöra de uppgifter som satts upp enligt femårsplanen”.

Det ändringsförslaget avslogs. I frågan om kapitalinvesteringarna har vi därför inte någon plan, utan bara en brokig rad stolpar på ett papper för de olika industribranscherna. Plenarsammanträdet i februari gav Politbyrå i uppdrag ”att påskynda utarbetandet av en preliminär femårsplan” som också är kopplad till kapitalinvesteringar. Här är det fullkomligt klart, att vi förlorat minst ett år. Ett förlorat år betyder att vi förlorat materiella resurser och gjort tempoförluster.

D. *Summan kapitalinvesteringar.* Vårt ändringsförslag från april förra året sade följande i den frågan:

”Hela vår ekonomiska politik måste bygga på, att vi ska garantera möjligheten att framgent (åren 1926-1927) genomföra programmen för kapitalinvesteringar i industrin med minst 1 miljard rubel (s 166)”. Även det ändringsförslaget avslogs. Kontrollsiffran för

kapitalinvesteringar fastställdes först i februari innevarande år, dvs strax innan byggsäsongens start, och belöper sig på 947 miljoner rubel. Om vårt ändringsförslag hade tagits i tid och om det ur reserven på 1 miljard rubel hade anslagits, låt oss säga, ett hundra miljoner, hade villkoren för innevarande byggsäsong varit ojämförligt bättre. Under försiktighetens täckmantel skedde en extrem oförsiktighet genom förlusten av tid och tempo och som följd därav förlusten av tiotals miljoner rubel.

E. Om styrelsesättet inom ekonomin. De ändringsförslag vi lade fram i april förra året krävde en genomgripande förändring av budgeten för att skapa förutsättningar för en bredare finansiering av industrin. Ändringsförslaget löd: [...] Ändringsförslaget avslogs. Fem månader senare hette det i det ökända oktobermanifestet – undertecknat av Rykov, Stalin och Kujbysjev – att vissa kamrater vill plundra bönderna och som motåtgärd mot dem föreslog man högtidligen att icke-produktiva utgifter i statsbudgeten skulle skäras ned med 300-400 miljoner rubel.

F. Om uppköpen av lantbruksprodukter. I frågan om uppköpen av lantbruksprodukter och jordbrukspriser varnade våra ändringsförslag (inkl. kamrat Kamenev):

”På marknaden för spannmål och lantbruksråvaror för industribehov har spontana faktorer, landsbygdens privatkapital och de rikaste kulakerna spelat betydligt större roll än väntat” (sid 161).

Ändringsförslaget avslogs som ett av uttrycken för den s.k. kulakskräcken. Innevarande års uppköpskampanj har helt och fullt bekräftat varningens riktighet.

G. Om Dnjeproströj. På nämnda plenarsammanträde i april förra året ansågs det beträffande Dnjeproströj som alldeles självklart att planen för denna anläggning skulle komma att förkastas inom den närmaste tiden. Dnjeproströj jämfördes med en grammofon och liknande. Och före fjolårets plenarsammanträde i april fanns en hel rad kadrer och hela ämbetsverk, sådana som Folkkommisariatet för vägar och kommunikationer, som fördömde själva idén om Dnjeproströj som utopisk för den närmaste tiden. Detta gjorde att det blev extremt svårt att erhålla allsidiga ekonomiska beräkningar och gjorde det fullständigt omöjligt att anlita Folkkommisariatet för vägar och kommunikationer, vad frågan än gällde. Pga allt för stor försiktighet blev det för mycket oförsiktighet och tempoförluster.

H. Om reserverna. Erfarenheterna från det gångna året har otvivelaktigt bekräftat våra synpunkter med avseende på våra ekonomiska reserver, synpunkter som vi lade fram i form av bilagor till våra ändringsförslag.

I. Om arbetslönerna. Anklagelserna om demagogi med anledning av de förslag vi framförde i april förra året har bortfallit av sig själva. Vår frågeställning visade sig vara den enda korrekta och livskraftiga.

J. Om bostadsbyggandet. Våra förslag gällande bostadsfrågan och att vi den närmaste tiden måste se till att bostadsytan per arbetare åtminstone inte minskar, tillbakavisades ifjol med den överraskande motiveringen, att det programmet är alldeles för futtigt och att arbetarnas bostadsförhållanden måste förbättras.

Fakta visar emellertid att bostadsytan per arbetare har förändrats från 1923-1924 fram till och inklusive innevarande år enligt följande: 12 kvadratarsjin¹) per capita, 1 11/2, 10,8 och nu 10,6 (se *Pravda* 8 april). Nästa år kommer bostadsytan per arbetare enligt alla tecken att minska ytterligare jämfört med i år. Vårt förslag utgick m.a.o. från fullkomligt reella förhållanden. Motiven för att tillbakavisa förslaget visade sig vara falska.

* * *

De ovan anförda exemplen är bara några av de ändringsförslag som avsåg den ekonomiska resolutionen och som framlades i april förra året och alltså i dagarna kan fira ettårsjubileum. Om jag

¹ 1 arsjin är 0,71 m. Vad en kvadratarsjin är orkar jag inte räkna ut. Ö.a. [bör bli 0.504 m² – Red]

även berörde andra saker skulle exemplen bli en oändligt lång rad. Alla dessa exempel vittnar om hur otvivelaktigt riktiga synpunkter och praktiska förslag, som kommer ur en framtidsinriktad och verksam bedömning av vår ekonomiska utveckling, tillbakavisas i sin helhet efter att först ha utsatts för förvanskningar, för att sedan delvis och ofullständigt bli accepterade. Det är just det som är svanspolitikens metod vad gäller frågor om vår ekonomiska utveckling och ledning. I varje konkret fall leder svanspolitiken till tempoförluster. Men tempoförluster innebär att en viss del av resurserna varje gång går över från en socialistisk till en kapitalistisk kurs.

L. Trotskij

11 april 1927 Översättning (från ryska): Kjell Berglund april 2001